

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N°. 20.

18. Lutego 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

Obchód uroczystości narodzin N. Pana naszego odłożony został z d. 12. na 13. Lutego, to jest: z Soboty na Niedzielę.

Dzień ten, w którym miliony Ludów nietylko sprawiedliwego Monarchę ale nadto miłościwego i powszechnie ukochanego Oycy swoich poddanych w całej Monarchii, wszelkimi oznakami uczcić usiłowały, obchodzony był i w naszym mieście jako Święto narodowe ze wszelką uroczystością tak wspaniałemu przedmiotowi odpowiadająca.

Żałoga i milicyja mieyska stały szykiem w parady pod bronią i dawały podczas nabożeństwa salwy, na które odpowiadały działa za miastem.

JW. Gubernator tych Królestw, Naczelny Wódz w tymże Kraju, wszystkie Władze cywilne i wojskowe różnego stopnia i Stany krajowe, obecni byli Nabożeństwu, na którym JW. JX. Prymas Królestwa i Arcybiskup Lwowski, w kościele Archikatedralnym celebrował.

W wigilią d. 12. JW. JX. Prymas dawał świetny wieczór, na którym znajdowali się wszyscy wyżsi Urzędnicy cywilni i wojskowi, Duchowieństwo wyższych stopni i Stany Galicyjskie.

D. 13. W południe był wielki obiad u JW. Naczelnie dowodzącego Jenerała, Hrabi Fresnel, na którym znajdowali się to samo wyżsi Urzędnicy cywilni, wojskowi i Stany. Podczas spełniano toasty za zdrowie Monarchy i Jego Najjaśniejszej rodziny, a działa głosiły to Ludowi.

Dzień ten zakończyło drama Żakowe, Castellego, pod napisem: *Gabryiel*, dane w teatrze mieyskim, w języku nie niechim, przy rzęśnięciem całego domu oświeceniu. Przed zaczęciem sztuki, odśpiewano hymn narodowy: »Boże zachełloway Cesarza Franciszka.« Liczne i świetne zgromadzenie było dowodem tkliwych uczuć i żywej radości, wzmocnionych głosnymi okrzykami: Niech żyje! Franciszek I.

Dzień ten powszechny radości i wesela zakończył bal świetny u JW. Gubernatora, na którym równie znajdowali się pierwsi Urzędnicy Władz cywilnych i wojskowych i Członkowie galicyjskich Stanów.

Przy rozdawaniu premii, celem polepszenia chowu koni i bydła, dnia 2. Sierpnia r. b. w Kołomyi przedsięwziętem, otrzymały nagrody następujące osoby:

1. Za przychów naysiękniejszych żrzcębów po stadnikach skarbowych, poddani: Wincenty Swiderski z Potoczysk, Franciszek Smoliński z Horodenki, i Piotr Detournell Ekonom z Turki, każdy po 20 dukatów w złocie.

2. Za przychów naysiękniejszych klaczek po stadnikach skarbowych, poddani: Andrzej Kobylski i Dmitr Stanuk z Piadyki, każdy po 6 dukatów w złocie.

3. Za przychów naysiękniejszych byków, nagrody po 12 ZR. w M. K. poddani Fedor Semenink z Diatkowic, Oleksa Wyszyniuk z Rakowczyka i Mikotał Czeremchowski z Czeremchowa; na koniec:

4. Nagrody po 8 ZR. M. K. za przychów naysiękniejszych krów, poddani: Iwan Charabnik z Diatkowic, Jakób Stefnak z Kluczowa wielkiego, Jan Sierski z Diatkowic, Wasyl Huczulak z Oskrzesyń, Wasyl Romaniuk i Józef Kostuk z Piadyki.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Podług wiadomości z Alvarado, (zaiętego przez powstańców meksykańskich) z d. 27. Listopada, między żaloga hiszpańską w zamku San Juan de Ulua wielka panowała niechęć, i po kilkakroć starano się wniść w związek z wybrzeżem i twierdzą oddać powstańcom, co się jednak niepowiodło. Gubernator, Jenerał Lemaun choruje.

Z Hawanny donoszą z d. 17. Grudnia r. z. że Gubernator wszystkie posady mniejszych urzędników cywilnych tego miasta innemi osobami osadził. Srodek ten przypisują nieufności Rządu do tych urzędników.

Portugalia i Brazylia.

Gazeta nadworna Lizbońska z d. 5. Stycznia zawiera następujący Artykuł: »Pomimo usiłowań stromictwa rewolucyynego, starającego się, naprawić znowu tę kłeski, których w Europie a szcze-

gólniey na półwyspie w roku 1823 doznało, nieodniosło i w roku 1824 znowu tego zwycięstwa, o które się nie ustannie dobiiało. Przeciwnie zostało zupełnie pozbawione nadziei, gdy po śmierci Ludwika XVIII. berło Francyi przeszło w ręce prawego następcy bez najmniejszego nieporządku lub polityczny w Europie zmiany. Szczśliwy skutek tego przesilenia dowodzi, że Ludy i Rządy tćy części kuli ziemskićy przeciwko wybranemu portowi powszechnćy spokojności wyruszyły stałemi, olbrzymiemi krokami, które nigdy niebyły tak trwałe, iak od czasu, gdy kula ziemską zobaczyła ten wspaniały Związek wszystkich Monarchów skończony do rządzenia swoimi ludami, podług uświęconych zasad Ewanielii; istotnie w zamiarach swoich święty jest ten Związek, przedmurze, w którym bunt i dumny egoizm znajdą nieprzebytą tamę. Przy trwałćy bacznosci i mądrości Gabinetów, długiem i stałym doświadczeniem nauczonych, nowy rok pomnoży owoce pokoju, rozszerzy między ludami podwojną przychylnosc ku ich prawom. Rządowi, rozmaite krainy kuli ziemskićy nierozzerwanemi połączmy związkami, które wprawdzie rewolucya zerwała, niemogąc atoli zburzyć zupełnie trwałych posad miłości braterskićy, iakich przywrócenia natura wymaga, a iakie prędzćy lub późnićy dla wzajemnego interessu obopólnćy korzyści Ludów obócł części świata, do życia przywołane będą. Nakoniec, musimy mieć nadzieję, że w roku, który zaczynamy, cierpienia ludzkości więćcy naydą ulgi, że ustawy zgodnie z dobroczynnemi zamiarami Monarchów panujących na teraz w Europie lepićy będą wykonane, i ów nowoscia tchnący i rewolucyyny duch, który miliony ludzi w tćy nayoświecenszćy części kuli ziemskićy pokrył żalobą, zostanie nareszcie wykorzeniony; a gdy prawdziwe zasady Religii, którą wyznaemy, przodkuia, wtedy sprawiedliwosci tryumf będzie zupełny a nasze każde życzenie spełnione zostanie.»

Hiszpania.

Gwiazda donosi z Madrytu z d. 17. Stycznia: »Od nieiakićgo czasu postrzegaią istotne ulepszenie interesów Hiszpanii. W kraiu, gdzie wszystko rewolucya wywróciła, nie można dośyc znaleźć pochwał na sposób myślenia i moc duszy Monarchy, który pozbywając się więzów, przez stronnictwo wykonaniu jego Władzy włożonych, naczelników jego umie zniewalać do umiarkowanego sposobu myślenia a przeto przykłada się do ustalenia publicznego szczęścia. Król wstrzymawszy poruszenie reakcyi i zmieniwszy wyroki, które naywięćcy rozszerzały obawę, trudni się teraz ulepszeniem wewnętrznego zarządu i finansów, do czego reorganizacya

Rady Ministeryjalnćey jest nayskuteczniejszćm przygotowaniem: Przywrócenie do łaski kilku Grandów Hiszpańskich, z których Hrabia Punon Rostro podczas rozruchów w Lipcu 1822 przez kilka nocy spał przy drzwiach królewskich, i najlepsze sprawiło skutki. Kary śmierci ustały; nayniebezpieczniejsze ustawy, których przeszły okres wymagał, cofniono, złagodzone, lub nie będą więćcy wykonanemi. Naywiększa spokojność panuje na prowincyi i w Madrycie, i umiarkowane wyrazy wyciśły z aktów publicznych ton owych wściekłych odezw; ze wszystkich stron odbiera Hiszpania, ofiary i pożyczki; papiery publiczne, skazówka przychylnosci narodu, w kilku dniach podniosły się z 23 na 29, a 3 na 14 i 15. Jeżeli stan ten rzeczy i ten systemat potrwaią, iak się spodziewać należy, tedy chwalebne dzieło przywrócenia Hiszpańskogo Tronu będzie dokonane.»

Gazeta Madrycka z d. 20. Stycznia donosi: »Ostatnie wiadomosci z Meksyku są z d. 2. Listopada; podówczas tak zwani republikanie rozszarpywali się między sobą; w prowincyach Tabasco i Yukatan, utrzymujących handel z Hawanną zostali pobici. Wiadomosci z Terra Firma donoszą podobnie, że w Guatimala i Chiapa krwawe zaszły wypadki. — Rząd odebrał potćm listy urzędowe z Kalao z d. 17. Września. Treść ich jest mocno zaspokajająca. Połączenie się Wice-Króla Laserny z Kanterakiem i wycieczka, którą zrobiła dniem wprzódy kolumna jazdy Limy, przezco buntownikowi Boliwarowi zagraża z boku, gdy go zręczne obroty Kanteraka zwabiły w to stanowisko, obiecywały woysku krol. zupełne zwycięstwo. Już Generał Ramirez zabrał powstańcom 360 ludzi, broń, konie i t. d. — Poruszenie ludu w Chili tak silne, iż przed upłynieniem roku nastąpić tam musi reakcyia. Wierni rojalisci tak zwaney Rzeczpospolity Kolumbijskićy, na wzór owych niepokonanych Geryllasów półwyspy, ktore Buonapartemu tyle szkody uczyniły, urządzili oddziały ruchome pod sprawą Cisnerosa i Ramireza, i te roznoszą postrach aż pod mury Karakas. — Pastuzosowie zniesli znaczny korpus, który szedł przeciwko Kolumbijszym kon. Widziemy, dodaje gazeta Madrycka, iak nie można zawierzać kłamliwym doniesieniom pewnych pism publicznych. Niechay łatwowieczne i słabe umysły zwodzają i wprawiają in ufność w pożyczki republikańskie.»

Wielka Brytania i Irlandyia.

Od d. 24. Stycznia miał znowu Król napad podagry, tak, iż wątpiono, czy Monarcha będzie w stanie otworzyć Parlament osobiście (w d. 3. Lutego) W d. 23. miał Lord Panclerz u Króla posłuchanie.

Król Jegomość mianował Posła swego przy Porcie Ootomańskiéy, Clinton Sydnéy Wice-Hrabiego Strangforda, wraz z jego prawem potomkami płci męzkiéy Baronem Peshurst w Hrabstwie Kent, a nie Baronem Strangford Clontarf w Hrabstwie Dublin, iak pierwéy doniesiono.

Rozeszła się była wieść i iuż na giejdzie poczęta mieć skutek, że wojsko lądowe tak słabe w czasie pokoju o 10000 (według innych doniesień o 15000 ludzi miało być powiększone. Część tych posiłków ma być przeznaczona do Irlandyi a część do Indyi wschodnich. W Irlandyi stoi iuż 20000 ludzi.

Związek Katolicki w Dublinie wysłać chce PP. O'Conella i Sheil, adwokata do Londynu, aby po otworzeniu Parlamentu przed kratkami onegoż obstawali za żądaniem katolików.

Porównanie miary wina i piwa, poczynąć się mające z d. 1. Maia iest ważne. Dawny galon wina zawierał 231 a piwa 282 kubicznych cali, nowy porównany, będzie miał 277. Mówią także, że wniesione będzie w Parlamencie porównanie opłaty od wszystkich win, wyjąwszy z przyładka, od galonu po 5 szyl.

Francya.

Król przewodniczył w d. 26. Stycznia Radzie Ministeryjalnéy, trwającej od godziny 11 do wpół do trzeciéy, której był także Delfin obecny.

W d. 29. z. m. Monarcha otoczony W. Urzędnikami Korony, przyjmował Jenerała Xięcia Wołkońskiego, pierwszego Adjutanta i nadzwyczajnego Posła Cesarza Rossyyskiego, i Hrabiego Pozzo di Borgo.

Rozporządzeniem Królewskiém mianowani zostali: Biskup w Beauvais, Kładyusz Ludwik Lesquen, Biskupem Rennenskim, a w miejscu tego Proboszcz kościoła S. Magdaleny w Paryżu, JX. Feutrier, Biskupem w Beauvais.

Monarcha, który ciągle zwiedza publiczne instytuty, oglądał w d. 28. Stycznia w towarzystwie Delfina, szkołę politechniczną.

Izba Parów przyjęła w d. 29. Stycznia Margrabiego Malewilla, którego tytuł sprawdzono, słuchała zdania sprawy Xięcia Mateusza Montorency o klasztorach Panien Zakonnych, i Hrabiego Breteuil o świętokradztwie, i zaięła się rozpoznaniem projektu dotyczącego się wschodnich kopalni soli.

Izba Deputowanych odnowiła podług zwyczajowi miesięcznie Prezydenta i Sekretarzy biur Kommissyi do prośb, i mianowała Kommissyie do rozpoznania małych projektów uiedawno wniesionych.

P. Pardessus iest zdawcą sprawy Kommissyi

upoważnionej do rozpoznania projektu względem wynagrodzenia.

»Chorągiew Biała« z d. 14. z. m. zawiera między innymi następujące uwagi względem dokumentów udzielonych w Gazetach Francuzkich, dotyczących się układów z Haytą:

»..... Rozpoznamy te układy, nic w sobie dyplomatycznego nie mające, a ograniczające się na naradach, które zaledwie, co się rozpoczęły, i iuż zostały przerwane, usuwając wszelkie niepotrzebne szczegóły. Deputowani żądali autentycznego uznania niepodległości Hayty; i za to przyrzekali wynagrodzenie pieniężne Francyi, z korzyściami handlowemi w sposobie naydogodniejszym.«

»Zdaie się, że Deputowani Presydena Boyera względem dwóch ostatnich punktów ze strony Rady Stanu Esmangarta, ni też ze strony Ministeryium nie doznali naymniejszéy sprzecznosci.«

»Co się dotyczyć niepodległości, musiała iakas zayść trudność, Francya musiałaby się zrzec wszystkich praw swoich, nawet roszczeń dotyczących się iéy sławy. Rząd nasz, według naszego zdania, istotnie dosyć sprzyia interesom Hayty, kiedy zatwierdza iéy wewnętrzną niepodległość osad, zastrzegając sobie iedynie zewnętrzne Władztwo, t. i. Władztwo polityczne, zasadzające się iedynie na opiece, i do tego zamierzające, aby ze względu prawa, zapobiedz gwałtownemu zdobyciu tego kraju przez iakiekolwiek Mocarstwo. — Pytanie to, w skutek nieprzewidzianej trudności, której Rząd Francuzki nie mógł rozwiązać, stało się zawikłańszém. Deputowani z S. Dominogo żądali, aby uznano także niepodległość części Hiszpańskiéy, co widocznie sprzeciwiało się zasadom i polityce Francyi względnie Gabinetu Madryckiego. PP. Larose i Rouanez nie mieli innych pełnomocnictw do układania się, iak tylko by całej wyspy uznana była zupełna i nieograniczona niepodległość; musieli zatem powrócić do domów, dla zdania sprawy ze swiego Poselstwa.

»Zdaie się, że Kommissarze Haytyccy i Rząd ich nie mogą należycie objaśnić, co znaczy owe zwierzchne Władztwo, które im przekładają, a które przez niedostatek bliższego objaśnienia iedyną byto przyczyną zerwania układów. Nie trzeba się dziwić, ieżli ludzie, którzy tak często przez samych rewolucyonistów i Jenerałów Buonapartego byli oszukani, ieżli lud, który wziął pod swą opiekę liberalistów obudwóch części kuli ziemskiéy na widok nowéy zupełnie idei, staie sie zuchwałym i pod roszczęją oliwną, którą mu dają, wie trzy ukryte więzy. Powinniby byli rozważyć, i do prawdy podobne, iż późniéy poznają, że ten rodzaj Władztwa, nie iest niczem inném, iak

zakładem dla kraiu macierzystego precieiwko każdemu obcemu zdobyciu i rękomyiã korzyści handlowych, przez nich samych podanych. Klauzula tego rodzaju, gdy załączona iest do traktatu, nie da się iednym objaśnić słowem; musi być bliżej oznaczona, warunki iey muszą być urządzone; nie starano się tego uczynić, ponieważ Haytyccy Posłowie zaraz przy pierwszym wyrazie, przerażeni, uciekli, podobnie do owych ptaków, które otrzyrnawszy znowu swoię wolność, za najmniejszym szelestem listka płoszą się.«

»Władztwo zdaie się nas obrażać, lub naszemu sprzeciwiać się bezpieczeństwu.« Tak się wyraża Rząd Haytycki, uczyniwszy zapytanie, co owe słowo (zewnętrzne Władztwo) znaczy, a takowego nie objaśnił, iak sobie ie wystawiało Ministeryum Francuzkie, lecz tylko, iak ie sam sądził rozumieć; ztąd nie znikła nadzieia zbliżenia się, bo tylko idzie o to, aby się porozumieć względem definicyi słowa, które ani objaśnione, niteż rozebrane było. Rozumni ludzie kierujący sprawami S. Domingo, przekonają się nakoniec, że tak interesa ich kraiu, iak interesa i słowa kraiu macierzystego, wymagają położyć tamę przedsięwstwu Rządu, który ogłasza tylko cywilną i polityczną wolność ludów, aby ich pozbawić handlowey niepodległości, i dla tego im tylko swoię użyzca opieki, by się tēm bardziēy zapewnił o monopolium, które na wszystkie punkty kuli ziemskiej chce rozciągnąć. Jest to prawem, a nie istotnēm czynem, czego kray macierzysty żada; iest to warunkowe i hypotetyczne uznanie, a nie akt poddania się. — Narod Haytycki oświadcza, iż wolności swęj politycznēy przeciwko wszystkim bronić będzie, i raczēy zagrzebie się pod iey gruzami, iakby się iakiemu Mocarstwu miał poddać. Atoli zewnętrzne Władztwo nie nymnie mu nic z iego politycznēy wolności; raczēy stara się onę zabezpieczyć. Nie mówi się o tēm, aby mu przepisywać prawa, zaprowadzać nową formę Rządu, lub załogi potwierdzach, lub okręty wojenne w iego porty a zawsze byłoby w iego mocy, iąc się do broni, odeprzyć przemoc przemocą i zagrzebać się pod gruzami, gdyby się, co nigdy nie nastąpi, najmniejsza dążność okazać miała, do przekręcenia traktatu i zamienienia zewnętrznego Władztwa na prawa i przywileie w uzurpacyi nabyte.«

W. Zachowawca Pieczęci użył niedawno słusznego mu prawa, i kazał po różnych miejscach rozpoznać Inspektorom opłaty sądowe. Między wielu nadużyciami, które przy tēm odkryto, oka-

zało się także, iż pisarz wyższego Sądu, w ciągu lat dwóch wydał 25,915 likwydacyi i wziął za nie 10,356 fr. 40 cent., miasto, iż mu się należało za 12,146 tylko 4856 fran. Nie wiadomo, czyli urzędnik ten będzie skazany na powrótienie, lub oddalony będzie od służby.

Prussy.

W d. 26. Stycznia w Poznaniu w kościele farnym St. Stanisława nastąpiło zaślubienie Xięcia Wilhelma Radziwiłła, Majora pułku 1990 piechoty w tēmże mieście na załodze stojącego, z Xiężniczką Heleną Radziwiłłówną, córką Xięcia Ludwika Radziwiłła, brata Wielkorządzczy W. Xięstwa Poznańskiego; Arcybiskup Hrabia Gorzeński dopełnił obrzędu.

Rossyia.

Dla zachęcenia przemysłu, osądził Cesarz Jegomość za rzecz stosowną, ukazem z dnia 23. Grudnia r. z. zniżyć cło wychodowe od surowych produktów krajowych, płody rękodzielni zupełnie od tego uwolnić, aby fabryki krajowe mogły wytrzymać współubieganie się z zagranicznymi, zaś cło wchodowe na towary zagraniczne podwyższyć.

O ostatniēy powodzi w Petersburgu wyraża tamedzne pismo: »Gdyby kto z zagranicy wiele fałszywemi wieściami o ostatniēy powodzi, zwiedziony, przybył do Petersburga, napróżno szukałby w mieście śladów owego spustoszenia. Nasz Rząd troskliwy i nadzwyczajna czynność ludu Rossyjskiego zniszczyły ślady owego w istocie strasznego zjawiska. Budy kramów i składy są iak pierwēy dla kupców ze wszystkimi artykułami potrzeb i zbytku otwarte, na giełdzie odbywają się interessa kupieckie szybko i szczęśliwie, ulice wyczyszczone, domy wysuszone, ubodzy opatrzeni, słowem iedno przywrócono do dawnego porządku, drugie innymi środkami uzupełniono. Niemaący pomieszkań umieszczeni w innych domach do pory łagodniejszey, zaś pozbawieni majątku, ubodzy, przez dobroczynne wsparcie w lepszym są stanie. Bogaci utracili maleńką część swego zbytku, którą działalność powiększy i nowe przedsięwstwa łatwo wynagrodzą. Większa część mieszkańców Stolicy nie w dniu owym nie utraciła, nawet wiele dzielnic miasta bynajmniēy powódź nie naruszyła. Liczbę ludzi, którzy podtenczas życiem przypłacili, powiększoną z początku o dwie trzecie części iak w istocie; iest ona nie znaczna. Nikt z znaczniejszych osób nie zginął; Śmierć dotknęła niestety chaty i dolne piętra najniższey klasy ludu.

J.P. Józef Wolfram, Flotrowersista wyprawi intro Koncert w sali reutowey.

Redakcyia Józefa Bensity; Druk Pillerów.